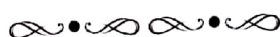

פא. חסידים ואנשי מעשה נוהגים כשישנים במיטותיהם, משאירים את רגליהם מגולות וכן את מתניהם, כדי שלא יבואו לידי מקרה חלילה בלילה, ונתנו רמז "ותגל מרגלותיו ותשכב".

שלא יארע לו קרי בשינה ותתבטל העבודה, מה שאין כן שייך בזמן הזה, ובפרט החזנים לא יעמדו כל הלילה כי מפסידים את קולם וכוונת תפילתם כשאינם ישינים".

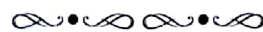
כתב במהרי"ל [ליל יום כיפור י"ב] "דרש מהר"י סג"ל מנהג הוא שילינו העם בליל כל נדרי בבית הכנסת כדי להרבות בשבחות וברננים. וכתב ארחות חיים שנוהגים כן ממה דאיתא שילהי פרק קמא דיומא [י"ט, ב] מיקירי ירושלים רצונו לומר חשובים שבירושלים לא היו ישנים כל הלילה כדי שישמע כהן גדול קול הברה ולא תהא שינה חוטפתו שלא יבא לידי קרי. אמר מהר"י סג"ל שקבלה הוא וכן הרגיש בעצמו, כשאדם ניעור כל הלילה בלי שום שינה, אז מזה נעכר ונתעמעם קולו יותר מכל דבר שבעולם. על כן מי שיהיה שליח ציבור יזהר מלהקיץ כל הלילה".

וכתב הבית חדש [סימן תרי"ט] "נהגו לישן בבית הכנסת כן כתבו במרדכי [יומא, סימן תשכ"ה] ובהגהות מיימוניות [שביתת עשור, מנהגי יוה"ך], והאריכו לבאר שאין איסור בדבר,

ומכל מקום מבואר שם דאם אינו אומר שירות ותשבחות או כדי לשמור הנרות אסור לו לישן שם". והלבוש כתב [שם ד] "ויש שישינים בבית הכנסת, וגם זה נראה לי שאין בו חסידות ולא קדושה, ואדרבה יש בו קצת בזיון בית הכנסת, ועוד שגם שם אינו יכול לישן שינת קבע מפני הנרות והנכנסים והיוצאים, והרי גם כן יתנמנם למחר בעת התפלה, וקדמונים שהיו עושין כן לא היו עושין אלא כדי לשמור את הנרות, שהיו במקומות שלא היו הרבה מהם מצויים ביחד ולא היה להם מי שישמור את הנרות, אי נמי שהיה להם בתי כנסיות קטנות והיו מתייראין פן תדלוק מחום הנרות לכך היו צריכין לשמרון, מה שאין אנו חוששין לזה, ואם כן מי שיש לו שומר לשמור הנרות למה ילין בבית הכנסת, ישכרו מי שישמור את הנרות והוא ילך לישן בביתו כדי שיתפלל למחר בכוונה שלימה, כן נראה לי".

פא. כתב השל"ה [יומא, נר מצוה ל] "עוד דבר טוב הוא, בעת שהוא ישן בלילה, לא יעטף את עצמו בכרים

סב. הלילה הזאת אומרים בה כל סדר קריאת שמע שעל המיטה כבכל הלילות, וטוב לו לשמירה הלילה הזאת, להנצל במיוחד שלא יטמאוהו חם ושלום. רק נהגו לדלג אמירת הוידוי, ואמר לי מור אבי ז"ל שאין להתוודות כאן שהרי כבר התוודינו בתפלה שתי פעמים.

נפלאה בדוקה ומנוסה אצל רבים, וישכב על צד שמאל טוב מאוד להכניע את הקלי' ומבטל את התאוה, ואף גם זאת ליזהר לישן מתוך שמחה, כי עצבות ודאגה ויגון רע ומר לענין דבר אחר, ועל כל פנים עיקר גדול בזה הוא להסיח דעתו מזה הענין ויבטח בשם השם וישען באלהיו". ועיין נוהג כצאן יוסף למהר"י יוזפא ז"ל [יוה"ך י"ח], ומדרש תלפיות [דר"ט ע"א] ושלחן גבוה [תרי"ט, י"ב] ולרבנו חיים פלאג"י ז"ל במועד לכל חי [י"ז, ט] ומחזור בית הכפורת [שינה בלילה ט].

סב. כתב הגאון החיד"א ז"ל במורה באצבע [סעיף רע"ו] "כשתתגבר עליו השינה ביותר, יאמר סדר קריאת שמע בכוונה". ועיין במועד לכל חי [י"ז, י"ב] ומחזור בית הכפורת [שינה בלילה י] כתב שהוא חשוב למען שלא יקרה לו מקרה אשר לא טהור. וכן הוא בחמדת ימים [ח"ד דע"ו ע"ב] שכתב "רק את נפשו ישמור באמרו קריאת שמע על מטתו כהלכתה וכתקנה ביתר שאת מכל הלילות, כי

ובכסתות המחממין, כי זה מוליד כח התאוה. ועל כל פנים לא יכסה את רגליו. ודוגמא לזה תנן במסכת יומא [יט ב] בכהן גדול שבקש להתנמנם, אומרים לו, אישי כהן גדול, עמוד והפג אחת על הרצפה. והבאתי משנה זו לעיל במסכת שבועות [אות ריז, בהגה"ה ב', אות ו' ד"ה וזהו], וכתבתי שזה היה טעם של רות, 'ותגל מרגלתיו' [רות ג, ז] של בעז, כדי שלא יתחמם ויבא לידי יצר". וכן כתבו רבנו החיד"א ז"ל במורה באצבע [סעיף רע"ו], והאליה רבה [תרי"ט, י"א] ושלחן ערוך רבנו זלמן ז"ל [שם י"ח] ומטה אפרים [שם כ"ח] וקיצור של"ה [מסכת יומא] וכף החיים סופר [שם נ"א].

וכתב הרב חמדת ימים [ח"ד דע"ו ע"ב] כי "יסיר האנפלאות [הגרבים] מעל רגליו כי כיסוי הרגל רע מאוד להתחמם ולבא חס ושלום לידי דבר אחר, והקדמונים אסמכוה אקרא דרות [רות ג, ז] ותגל מרגלותיו של בועז כדי שלא יבא לידי חימום ויבא לידי יצר, לכן אף אחר חילוץ אנפלאותיו יהיו רגליו מגולים מתחת הכר, והיא סגולה